

דף תרגול: שכתוב משפטים – דיבור ישיר↔עקיף, צירוף↔משפט, פעיל↔סביל

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות את ההבדל בין דיבור ישיר לדיבור עקיף
- להפוך משפט עם "כדי" לצירוף שם פעולה
- לשכתב משפטים מפעיל לסביל ולהפך

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – בחרו את הניסוח הנכון

1. ג – הם התאמנו לשם שיפור הכושר
2. א – היא קראה לשם הבנת הנושא
3. ב – המכתב נכתב על ידי הילד
4. ב – דנה אמרה שהיא תבוא למחרת
5. א – התלמידה קראה את הספר

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – זה מה שקורה בדיבור ישיר, לא עקיף
2. נכון – למשל: לשפר הופך לשיפור
3. נכון – זו ההגדרה של משפט פעיל
4. נכון – זו ההגדרה של משפט סביל
5. לא נכון – דיבור ישיר נכתב תמיד בתוך מירכאות

חלק ג׳ – השלימו את המילה החסרה

1. ישיר
2. כדי
3. סביל
4. שלישי

חלק ד׳ – התאימו דיבור ישיר לדיבור עקיף

- 1 – ה (רונית אמרה שהיא עייפה.)
- 2 – ג (הילדים אמרו שילכו לטיול למחרת.)
- 3 – ד (דני אמר שהוא קרא את הספר.)
- 4 – ב (נועה אמרה שהיא אוהבת לצייר.)
- 5 – א (התלמידים הבטיחו שיבואו בזמן.)

חלק ה׳ – שכתבו את המשפטים

1. המבחנים נבדקו על ידי המורה.
2. התלמידים למדו לשם הצלחה במבחן.
3. יוסי אמר שהוא שמח מאוד.

חלק ו׳ – כתיבה אישית

1. 3 משפטי דיבור ישיר נכונים עם מירכאות, ו-3 משפטים מקבילים בדיבור עקיף עם שינוי גוף וזמן מתאים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- פעיל: הנושא מבצע; סביל: הנושא מקבל
- מוציאים את הפועל ושמים שם פעולה במקומו
- גוף ראשון (אני) הופך לגוף שלישי (הוא/היא)

טיפים להפעלה:

- אפשר להתחיל בדוגמה אחת מכל סוג על הלוח לפני התרגול העצמאי
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים כקשים (skip_n)
- כדאי לעבור על חלק ההתאמה יחד בעל פה לפני העבודה העצמאית

דף תרגול: שכתוב משפטים – דיבור ישיר ↔ עקיף, צירוף ↔ משפט, פעיל ↔ סביל

דף התלמיד/ה | עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

היום נלמד איך לכתוב משפט בצורה אחרת, בלי לשנות את המשמעות. יש שלוש דרכים: דיבור ישיר ועקיף, משפט וצירוף, פעיל וסביל.

📖 מילון קטן:

דיבור ישיר	כותבים את המילים המדויקות שמישהו אמר, בתוך מירכאות
דיבור עקיף	מספרים מה מישהו אמר, בלי המילים המדויקות שלו
צירוף	קבוצת מילים בלי פועל מרכזי, למשל: לשם שיפור הכושר
משפט	יש בו נושא ופועל, למשל: הם התאמנו כדי לשפר את הכושר
פעיל	הנושא במשפט מבצע את הפעולה
סביל	הנושא במשפט מקבל את הפעולה ולא מבצע אותה
נושא	מי שעושה או מקבל את הפעולה במשפט
גוף	מי מדבר: אני, אתה, הוא וכו׳

1 חלק א׳ – בחרו את הניסוח הנכון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בחרו את הצירוף הנכון במקום המשפט

א) הם התאמנו ושיפרו כושר לשם ב) הם התאמנו בגלל שיפור הכושר

ג) הם התאמנו לשם שיפור הכושר ד) הם התאמנו למרות שיפור הכושר

2. בחרו את הצירוף הנכון

א) היא קראה לשם הבנת הנושא ב) היא קראה ובגלל כך הבינה ג) היא קראה למרות הבנת הנושא

ד) היא קראה אבל לא הבינה

3. בחרו איזה משפט הוא סביל

א) הילד כתב מכתב ב) המכתב נכתב על ידי הילד ג) הילד נכתב במכתב ד) המכתב כתב את הילד

4. בחרו את המשפט בדיבור עקיף

א) דנה אמרה שאני אבוא מחר ב) דנה אמרה שהיא תבוא למחרת ג) דנה אמרה שהיא באה אתמול

ד) דנה שאלה אם תבוא מחר

5. בחרו את המשפט הפעיל

א) התלמידה קראה את הספר ב) הספר קרא את התלמידה ג) התלמידה נקראה על ידי הספר

ד) הספר נקרא בעצמו

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בדיבור עקיף משתמשים במילים המדויקות של הדובר בתוך מירכאות.	☐	☐
2	כשהופכים משפט לצירוף, מוציאים את הפועל ושמים במקומו שם פעולה.	☐	☐
3	במשפט פעיל, הנושא מבצע את הפעולה.	☐	☐
4	במשפט סביל, הנושא מקבל את הפעולה ולא מבצע אותה.	☐	☐
5	דיבור ישיר נכתב תמיד בלי מירכאות.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. דיבור _____ משתמש במילים המדויקות של הדובר, בתוך מירכאות.

2. את המילה " _____ " במשפט "הם התאמנו כדי לשפר" אפשר להפוך לצירוף "לשם שיפור הכושר".

3. במשפט _____ הפועל כתוב בצורה כמו נכתב או נקרא.

4. כשהופכים דיבור ישיר לעקיף, גוף ראשון (אני) הופך לגוף _____ .

4 חלק ד' – התאימו דיבור ישיר לדיבור עקיף

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. "אני עייפה", אמרה רונית.	___	**א.** התלמידים הבטיחו שיבואו בזמן.
2. "נלך לטיול מחר", אמרו הילדים.	___	**ב.** נועה אמרה שהיא אוהבת לצייר.
3. "קראתי את הספר", אמר דני.	___	**ג.** הילדים אמרו שילכו לטיול למחרת.
4. "אני אוהבת לצייר", אמרה נועה.	___	**ד.** דני אמר שהוא קרא את הספר.
5. "נבוא בזמן", הבטיחו התלמידים.	___	**ה.** רונית אמרה שהיא עייפה.

5 חלק ה' – שכתבו את המשפטים

ענו בקצרה.

1. שכתבו כמשפט סביל: "המורה בדקה את המבחנים."

_____

_____

_____

2. שכתבו כצירוף: "התלמידים למדו כדי להצליח במבחן"

3. שכתבו כדיבור עקיף: "אני שמח מאוד", אמר יוסי.

6 חלק ו' – כתיבה אישית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שלושה משפטים בדיבור ישיר על חוויה שלכם, ואז שכתבו כל אחד מהם בדיבור עקיף.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין משפט פעיל למשפט סביל?

איך הופכים משפט עם "כדי" לצירוף?

מה קורה לגוף הראשון כשהופכים דיבור ישיר לעקיף?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀